

Πρεσβεία της Ελλάδος στην
Λισσαβόνα
Γραφείο Οικονομικών και
Εμπορικών Υποθέσεων

Δελτίο Οικονομικών και
Επιχειρηματικών Ειδήσεων
Πορτογαλίας Νοεμβρίου-
Δεκεμβρίου 2016.

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

 Το **Διεθνές Νομισματικό Ταμείο** με ανακοίνωση του στις 8 Δεκεμβρίου τ.ε, (σχετ. έγγραφό μας ΑΠΦ. 2180 / 29 / ΑΣ 1170/12.12.2016) αναθεώρησε επί τα βελτίω τις προβλέψεις του για την πορεία της πορτογαλικής οικονομίας και αναγνωρίζει ότι ο στόχος για περιορισμό του ελλείμματος κάτω του 3% θα επιτευχθεί την φετινή χρονιά. Για τους ρυθμούς ανάπτυξης, η έκθεση εκτιμά ότι φέτος θα κινηθεί στο 1,3% σε αντίθεση με την εκτίμηση του 1% του περασμένου Σεπτεμβρίου, ενώ για το επόμενο έτος γίνεται πρόβλεψη για αύξηση ρυθμού επίσης 1,3% σε αντίθεση με το 1,1% που εκτιμάτο στην προηγούμενη αξιολόγηση. Εκεί όμως που υπάρχουν οι ευνοϊκότερες εξελίξεις είναι στον τομέα της αγοράς εργασίας που εκτιμάται ότι η ανεργία για φέτος θα κλείσει στο 11% ενώ θα επιταχυνθεί η πτωτική πορεία της και το επόμενο έτος. Όσο αφορά το δημοσιονομικό έλλειμμα, εκτιμάται στο 2,6% για την φετινή χρονιά και στο 2,1% για το 2017. Σημειώνεται ότι το Ταμείο παραμένει αυστηρό και αμετάβλητο στις συστάσεις του προς την Πορτογαλική Κυβέρνηση για συνέχιση των προσπαθειών δημοσιονομικής εξυγίανσης ενώ διαβλέπει κινδύνους για μελλοντικές αποκλίσεις στην πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Σημειώνει επίσης ότι το υψηλό δημόσιο χρέος που ανέρχεται σε 128% του ΑΕΠ και οι διαρθρωτικές αδυναμίες ενδέχεται να περιορίσουν τους ρυθμούς ανάπτυξης στο 1,2% το 2017.

 Αποτελέσματα 9μήνου 2016. Η Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, ανακοίνωσε ότι για την περίοδο Ιαν-Σεπ. τ.ε. το έλλειμμα ανήλθε σε 4.430,4 δις ευρώ μειωμένο κατά 356,9 εκ. ευρώ συγκριτικά με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Η εξέλιξη αυτή προήλθε από την μεγαλύτερη αύξηση των εισόδων (1,7%) συγκριτικά με αυτή των δαπανών (1,1%). Επίσης το πρωτογενές πλεόνασμα ανήλθε σε 3,117,7 δις αυξημένο κατά 682,8 εκ. λόγω της επίτευξης πλεονάσματος των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, όπως επίσης και της τοπικής και περιφερειακής διοίκησης. Τα φορολογικά έσοδα αυξήθηκαν λόγω της φορολόγησης του πετρελαίου, του καπνού και των τσιγάρων, των οχημάτων και των ταχυδρομικών τελών. Αντίστοιχα η αύξηση των δαπανών προκλήθηκε από την αύξηση των μισθών ως αντιστάθμισμα στις μειώσεις και στις περικοπές των προηγούμενων ετών. Σημειώνεται ότι η κυβέρνηση έχει αναφερθεί σε αποκατάσταση

εισοδημάτων για τους δημοσίους υπαλλήλους στα προ του 2011 επίπεδα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Τράπεζας της Πορτογαλίας, το Χρέος κατά Maastricht της Γενικής Κυβέρνησης ανήλθε τον περασμένο Σεπτέμβριο σε 244,420 δις ευρώ, αυξημένο κατά 1,131 δις ευρώ από τον προηγούμενο μήνα. Σημειώνεται ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα παρατηρείται αύξηση των δεκαετών spread των πορτογαλικών ομολόγων άνω του 3,8%, προβληματίζοντας τους αρμόδιους παράγοντες. Η αρμόδια υπηρεσία διαχείρισης του Δημοσίου Χρέους (IGCP) ακολουθεί πολιτική αποπληρωμής χρέους μέσω διάθεσης ομολόγων με ιδιαίτερα χαμηλά επιτόκια σε βραχυχρόνια τουλάχιστον βάση. Συγκεκριμένα στις 14 και 25 Νοεμβρίου τ.ε. προχώρησε σε πωλήσεις ομολόγων διετούς αποπληρωμής με επιτόκιο Euribor 6μήνου προσαυξημένο κατά 2%, τα οποία απέφεραν 1,5 δις στα κρατικά ταμεία ενώ οι προσφορές ανήλθαν σε 2,083 δις. Επίσης στις 16 Νοεμβρίου τ.ε. εξεδόθησαν ομόλογα 6μηνιαίας και ετήσιας διάρκειας με επιτόκιο από -0,027% έως 0,005% αποφέροντας 250 εκ και 1,250 δις αντίστοιχα. Τέλος στις 23 Νοέμβριου τ.ε. έγινε πώληση ομολόγων με ορίζοντα αποπληρωμής τον Απρίλιο 2021 με επιτόκιο 3,85% αποφέροντας 700 εκ.

 Κρατικός Προϋπολογισμός. Ψηφίσθηκε στις 29 Νοεμβρίου τ.ε. ο Κρατικός Προϋπολογισμός έτους 2017, ο οποίος σύμφωνα με παράγοντες του Υπουργείου Οικονομικών έχει κοινωνικό πρόσημο και βασίζεται σε αποκατάσταση εισοδημάτων, κυρίως στον δημόσιο τομέα, στον περιορισμό των ευέλικτων μορφών απασχόλησης, καθώς και στην μείωση της άμεσης φορολογίας, στην αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων και στην βελτίωση του οικονομικού κλίματος (σχετ. έγγραφό μας ΑΠΦ. 2180 / 27 / ΑΣ 1131/1.12.2016). Σημειώνεται, ότι συγχρόνως προβλέπει αύξηση της έμμεσης φορολογίας σε μια σειρά καταναλωτικών αγαθών όπως επίσης και στην επιβολή νέου φόρου στα ακίνητα με κριτήριο φορολόγησης την τοποθεσία και την ηλιοφάνεια τους. Τα βασικά μικροοικονομικά μεγέθη που προβλέπει είναι ρυθμός ανάπτυξης 1,5% μέσω ενίσχυσης της ιδιωτικής κατανάλωσης και των καλών επιδόσεων του εξαγωγικού τομέα της οικονομίας ύστερα και από τις ιδιαίτερα θετικές επιδόσεις το τρέχον έτος. Στον τομέα της απασχόλησης αναμένεται μείωση ανεργίας στο 10,3% από 11,2 % το 2016. Ο πληθωρισμός εκτιμάται ότι θα κινηθεί στο 1,5%. Όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες αυτές προβλέπεται να μειωθούν, ως συνέπεια των προσπαθειών συγκράτησης του δημοσιονομικού ελλείμματος, σε 1,6% του ΑΕΠ, σύμφωνα και με τις δεσμεύσεις της πορτογαλικής κυβέρνησης προς της Βρυξέλες για μη υπέρβαση του ορίου του 3%. Ο προϋπολογισμός θα παρουσιάσει πρωτογενές πλεόνασμα 2,8% του ΑΕΠ ενώ το δημόσιο χρέος θα ανέλθει στο 128,3% του ΑΕΠ, μειωμένο κατά 1,4 μονάδες από το 2016.

 Σχέδιο για την μονιμοποίηση 100 χιλ. δημοσίων υπαλλήλων που εργάζονται στο στενό και ευρύτερο δημόσιο τομέα της χώρας εξάγγειλε η Πορτογαλική Κυβέρνηση ύστερα από συμφωνία των τριών κυβερνητικών εταίρων: σοσιαλιστών, μπλόκου της αριστεράς και του κουμμουνιστικού κόμματος (σχετ. έγγραφό μας ΑΠΦ. 2175 / 31 / ΑΣ 1096/22.11.2016). Η εξάλειψη των «επισφαλών» αυτών μορφών απασχόλησης αποτελεί μια από τις δεσμεύσεις του κυβερνητικού συνασπισμού. Έως σήμερα, δεν έχει διευκρινισθεί αν θα υπάρξει κάποιο σύστημα αξιολόγησης για τους δημοσίους υπαλλήλους που πρόκειται να λάβουν καθεστώς μονιμότητας. Όπως δηλώνουν αξιωματούχοι θα εκτιμούνται τόσο τα χρόνια προϋπηρεσίας όσο και οι ανάγκες της διοίκησης. Ούτε είναι ακόμη σαφές το χρονοδιάγραμμα αυτής της εξέλιξης καθώς η Κυβέρνηση επιθυμεί να γίνει σταδιακά λόγω του κόστους που θα έχει μια τέτοια πολιτική στον κρατικό προϋπολογισμό. Εντούτοις έχουν ήδη δεσμευθεί κονδύλια για την αλλαγή της εργασιακού καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων στον προϋπολογισμό του 2017.

Σημειώνεται ότι σε σύνολο 659 χιλ δημοσίων υπαλλήλων περίπου το 14,3% είναι υπό καθεστώς ορισμένου χρόνου σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Δ/σης Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Οικονομικών. Οι περισσότεροι εργάζονται στην κεντρική διοίκηση και είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

 Σύμφωνα με στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας σημαντική αύξηση παρουσίασε το πορτογαλικό ΑΕΠ το 3 τρίμηνο του τ.ε. του οποίου ο ρυθμός κυμάνθηκε σε 0,8%, συγκριτικά με 0,3% του αμέσως προηγούμενου τριμήνου (σχετ. έγγραφο μας ΑΠΦ. 2175/30/ΑΣ 1091/21.11.2016) Σημειώνεται ότι σε ετήσια βάση μεταξύ 3ου τριμήνου 2015-2016 η οικονομία έτρεξε με 1,6%. Ως θετικοί παράγοντες της εξέλιξης αυτής θεωρούνται η σημαντική αύξηση του εισερχόμενου τουρισμού στη χώρα, οι μεγάλη αύξηση των εξαγωγών, τόσο των αγαθών όσο και των υπηρεσιών, και η βελτίωση της ιδιωτικής κατανάλωσης λόγω της αύξησης ρεκόρ των χορηγήσεων δανείων προς τα νοικοκυριά. Σημειώνεται ότι η αύξηση των εξαγωγών διευκολύνθηκε και με την επαναλειτουργία των διυλιστηρίων της περιοχής Sines, καθώς τους πρώτους μήνες του έτους είχε διακοπεί η λειτουργία τους, όπως και της επανάκαμψης των εξαγωγών προς Αγκόλα. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν ότι η Πορτογαλία είναι η χώρα της Ευρωζώνης με τον μεγαλύτερο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ.

 Αναβολή αποπληρωμής ποσού 4 δις προς το ΔΝΤ που ήταν προγραμματισμένη για το 2016. Η απόφαση αυτή σχετίζεται με την πολιτική διατήρησης της αναγκαίας ρευστότητας για κάλυψη εκτάκτων ταμειακών αναγκών (πχ κεφαλαιακή στήριξη της Caixa Geral de Depositos με ποσό των 2,7 δις ευρώ), αλλά και αυξημένης πληρωμής τοκοχρεολυσίων λόγω υψηλών επιτοκίων στα δεκαετή ομόλογα. Η αποπληρωμή της συγκεκριμένης δόσης μετατίθεται για την διετία 2019-2020, περίοδο κατά την οποία θα έχει λήξει η θητεία της τωρινής κυβέρνησης. Το υπουργείο οικονομικών ωστόσο διατηρεί για τα δύο επόμενα έτη -2017 και 2018 - ανέπαφη την αποπληρωμή των δόσεων προς το ΔΝΤ. Για το 2017 αναμένεται να αποπληρωθεί δόση ύψους 1,5 δις ευρώ, ενώ για το 2018 το ποσό των 3,5 δις ευρώ αντιστοίχως. Σκοπός της ανωτέρω απόφασης είναι η διατήρηση των χρηματικών διαθεσίμων του κράτους στο ύψος των 4,5 με 6,6 δις ευρώ για κάλυψη εκτάκτων κεφαλαιακών αναγκών οι οποίες αναθεωρήθηκαν εκ των άνω κατά τον τρέχοντα μήνα (σχετ. έγγραφο μας ΑΠΦ.2175/29/1016/4.11.2016).

Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

 Το Διεθνές Συνέδριο Τεχνολογίας και Διαδικτύου **WebSummit** Πραγματοποιήθηκε στην Λισσαβόνα από 7-11 Νοεμβρίου τ.ε. (<https://websummit.net>). Η εν λόγω ετήσια διοργάνωση, που μέχρι πέρυσι πραγματοποιείτο από την ομώνυμη ιρλανδική εταιρεία στο Δουβλίνο, μεταφέρθη στην Λισσαβόνα, όπου πέρα από την φετινή διοργάνωση θα πραγματοποιηθεί και για την προσεχή διετία (έως και το 2018). Η κυβέρνηση σε μια προσπάθεια να αξιοποιήσει την διοργάνωση του Websummit στηρίζει ενεργά τις νεοφυείς επιχειρήσεις, μέσω προγραμμάτων χρηματοδοτικής ενίσχυσης. Τα προγράμματα αυτά φιλοδοξούν να ενισχύσουν τις νέες εταιρείες στα πρώτα στάδια ανάπτυξης τους προκειμένου να προσελκύσουν σε δεύτερο στάδιο ιδιωτική χρηματοδότηση. Με συνολικά ποσά που ανέρχονται σε 200 εκ ευρώ, εκμεταλλευόμενη συγχρόνως ευρωπαϊκούς πόρους, φιλοδοξεί να προσελκύσει επιπλέον ιδιωτικά κεφάλαια 200 εκ. ευρώ (σχετ. έγγραφο μας ΑΠΦ. 2165 / 29 / ΑΣ 1071/15.11.2016).

 Εξυγίανση Τραπεζικού Τομέα- Novo Banco. Η Τράπεζα Novo Banco, ανακοίνωσε στις 10 Νοεμβρίου τ.ε. τα αποτελέσματα 9μηνου του 2016. Σημειώνεται ότι η Novo Banco προήλθε υστερά από την εκκαθάριση και εξυγίανση της Banco Espírito Santo (BES) το 2014. Η τράπεζα κατέγραψε ζημιές € 359 εκατομμύρια κατά τους πρώτους εννέα μήνες του τρέχοντος έτους, αποτελεί όμως βελτίωση της τάξης του 14,3%» σε σύγκριση με καθαρή ζημία ύψους 418,7 εκ. ευρώ το ίδιο χρονικό διάστημα 2015. Στην ανακοίνωση σημειώνεται επίσης ότι η νέα τράπεζα ήταν για πρώτη φορά κερδοφόρα σε τριμηνιαία βάση αγγίζοντας το ποσό των 3.7 εκ. ευρώ, το οποίο αποτελεί σαφής βελτίωση σε σχέση με τα προηγούμενα τρίμηνα. Επισημαίνεται ότι η τράπεζα από την ίδρυσή της το 2014, παρουσιάζει μόνιμως αρνητική χρηματοοικονομική κατάσταση σε τριμηνιαία αποτελέσματα άνω των από 250 εκ. ευρώ και ότι κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους εμφάνισε 249,4 εκ. ζημιές ενώ κατά το δεύτερο τρίμηνο οι ζημιές μειώθηκαν στα 113,3 εκ. ευρώ.

 Περιορισμός δραστηριοτήτων ισπανικού τραπεζικού ομίλου Banco Popular. Ο Ισπανικός όμιλος ανακοίνωσε ότι πρόκειται να προχωρήσει σε κλείσιμο καταστημάτων λιανικής τραπεζικής και να περιορίσει τον αριθμό των εργαζομένων της κατά 25,5% στην Πορτογαλία. Σημειώνεται ότι ο χρηματοοικονομικός όμιλος διαθέτει 166 καταστήματα και 1159 εργαζόμενους στην χώρα. Ύστερα από την αναδιάρθρωση των καταστημάτων της θα κλείσει 47 καταστήματα και θα απολύσει το ¼ του προσωπικού.

 Ημερίδα προώθησης των Πορτογαλικών Εξαγωγών-Portugal Exportador. Στο πλαίσιο ανάπτυξης δράσεων εξωστρέφειας, πραγματοποιήθηκε η 11η διοργάνωση του Φόρουμ Portugal Exportador, το οποίο συνδιοργανώνεται από την Ένωση Επιχειρήσεων Πορτογαλίας-AIP και τον Πορτογαλικό Οργανισμό Προώθησης Εξωτερικού Εμπορίου και Προσέλκυσης Επενδύσεων-AICEP. Πρόκειται για το μεγαλύτερο γεγονός στην Πορτογαλία με θέμα την επιχειρηματική εξωστρέφεια, το οποίο πραγματοποιείται ετησίως κατά την τελευταία χρόνια. Σημειώνεται ότι η Πορτογαλία τα τελευταία χρόνια έχει επιδείξει μεγάλη εξωστρέφεια, με στόχο αγορές κλειδιά, κυρίως Κίνα και πορτογαλόφωνες χώρες, αλλά και παραδοσιακούς ευρωπαϊκούς εταίρους, αναπτύσσοντας συγκεκριμένες δράσεις, οι οποίες έχουν πράγματι αποδώσει καρπούς. Κυριότεροι πελάτες της Πορτογαλίας σε αγαθά παραμένουν οι χώρες της ΕΕ (72,7% επί του συνόλου το 2015), ακολουθούν οι χώρες NAFTA (6,3%), οι πορτογαλόφωνες (5,7%), οι χώρες MAGREB (2,9%) και αυτές του MERCOSUL (2,1%). Το 60,8% των πορτογαλικών εξαγωγών κατευθύνεται σε 5 αγορές, την Ισπανία, την Γαλλία, την Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ. (σχετ. έγγραφο μας ΑΠΦ2165/32/ ΑΣ 1104/24.11.2016).

 Εκθεσιακές Εκδηλώσεις σε Πορτογαλία το 2017. Οι σημαντικότερες διεθνείς εκθέσεις στην Πορτογαλία το 2017 στους τομείς τουρισμού, ναυτιλίας, νέων τεχνολογιών και αγροτοδιατροφής είναι: **Διεθνής Τουριστική Έκθεση BTL, Λισσαβόνα 15-19 Μαρτίου 2017.** Αποτελεί την σημαντικότερη στον κλάδο στην Πορτογαλία στην οποία συμμετέχουν πάνω από 1000 εκθέτες (εκ των οποίων το 20% από το εξωτερικό), με πάνω από 36 εθνικές συμμετοχές, προσελκύοντας άνω των 68 χιλ. επισκεπτών. **Alimentaria, Λισσαβόνα 23-25 Μαΐου 2017.** Αποτελεί την σημαντικότερη έκθεση στον χώρο των τροφίμων και της εστίασης στην Πορτογαλία με άνω των 800 εκθετών ενώ έχει μεγάλη επισκεψιμότητα. Η συμμετοχή στην εν λόγω έκθεση δύναται να αποτελέσει μια σημαντική ευκαιρία ανάδειξης των ελληνικών διατροφικών προϊόντων που θα μπορούσαν να έχουν προοπτικές στην πορτογαλική αγορά, όπως παραδοσιακά ελληνικά τρόφιμα - πλην ελαιολάδου και οίνων- ιχθυηρά, ελιές ΠΟΠ, βιολογικά όσπρια, γλυκά του κουταλιού και μαρμελάδες, παραδοσιακό ελληνικό μέλι, παραδοσιακά γλυκίσματα, παραδοσιακές πίτες, προμαγειρεμένα γεύματα, τυριά ΠΟΠ, ελληνικό γιαούρτι, φέτα, κλπ. **Ocean Business Week-Διεθνής Έκθεση και Συνέδριο Θαλάσσιας Οικονομίας, Λισσαβόνα, Ιούνιος 2017.** Αποτελεί διοργάνωση της Ένωσης Βιομηχανιών Πορτογαλίας (AIP) υπό την αιγίδα του Υπουργείου Θαλάσσης. Σε εν λόγω Έκθεση συμμετέχουν εταιρείες και κλαδικοί φορείς (σε τομείς ναυτιλίας, αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, θαλάσσιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ναυτικής ασφάλειας, υπεράκτιων κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, θαλάσσιων ορυκτών, τηλεπικοινωνιών, τουρισμού και ναυτικών αθλημάτων, καθώς και ψηφιακών εφαρμογών. **WebSummit, Λισσαβόνα 6-9 Νοεμβρίου 2017,** που αποτελεί μία εκ των σημαντικότερων εκδηλώσεων στην Ευρώπη που εστιάζει στην τεχνολογία, την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία (σχετ. έγγραφο μας ΑΠΦ.2161/44/1132/1.1.2016).

 Επιχειρηματική Συνεργασία - Ενδιαφέρον για εισαγωγές ελληνικών ακτινιδίων από την εταιρεία KIWICOOP, COOPERATIVA FRUTICOLA DA BAIRRRADA CRL (Tel. +351 234 752 616, Email: geral@kiwicoop.com, comercial2@kiwicoop.com). Σημειώνεται ότι ανωτέρω αίτημα έχει αναρτηθεί στην πύλη Agora (www.agora.mfa.gr) του Υπουργείου Εξωτερικών.